

Prese un informācija

Eiropas Savienības Tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 159/19
Luksemburgā, 2019. gada 19. decembrī

Spridums lietā C-263/18
Nederlands Uitgeversverbond un Groep Algemene Uitgevers/Tom Kabinet
Internet BV u.c.

Lietotu elektronisko grāmatu pārdošana, izmantojot tīmekļa vietni, ir izziņošana sabiedrībai un tai ir vajadzīga autora piekrišana

2019. gada 19. decembrī pasludinātajā spriedumā Nederlands Uitgeversverbond un Groep Algemene Uitgevers (C-263/18) Tiesas virspalāta nosprieda, ka elektroniskās grāmatas nodošana ar lejupielādi sabiedrībai pastāvīgai izmantošanai ietilpst jēdzienā “izziņošana sabiedrībai” Direktīvas 2001/29¹ par autortiesībām izpratnē.

Nederlands Uitgeversverbond (turpmāk tekstā – “NUV”) un Groep Algemene Uitgevers (turpmāk tekstā – “GAU”) – divas apvienības, kuru mērķis ir Nīderlandes izdevēju interešu aizsardzība, vērsās rechtbank Den Haag (Hāgas tiesa, Nīderlande) ar prasības pieteikumu, lai panāktu, ka tostarp sabiedrībai Tom Kabinet tiktu aizliegts nodot elektroniskās grāmatas “lasītāju kluba”, kuru pēdējā minētā sabiedrība izveidojusi savā tīmekļa vietnē, biedriem vai reproducēt šīs grāmatas. NUV un GAU norāda, ka šīs darbības apdraud to biedru autortiesības uz šīm elektroniskajām grāmatām. Piedāvājot “lietas” elektroniskās grāmatas pārdošanai šajā lasītāju klubā, Tom Kabinet veicot šo grāmatu neatļautu izziņošanu sabiedrībai. Savukārt Tom Kabinet apgalvo, ka šādas darbības ietilpst izplatīšanas tiesībās, attiecībā uz kurām saskaņā ar minēto direktīvu ir piemērojams izsmelšanas noteikums, ja tiesību īpašnieks Savienībā ir pārdevis attiecīgo objektu – šajā gadījumā elektroniskās grāmatas – vai tas ticis pārdots ar tā piekrišanu. Šis noteikums nozīmējot, ka NUV un GAU pēc attiecīgo elektronisko grāmatu pārdošanas vairs nav ekskluzīvo tiesību atļaut vai aizliegt to izplatīšanu sabiedrībai.

Tiesa uzskatīja, ka elektroniskās grāmatas nodošana ar lejupielādi pastāvīgai izmantošanai ietilpst nevis Direktīvas 2001/29 4. panta 1. punktā paredzētajās tiesībās uz “publisku izplatīšanu”, bet gan minētās direktīvas 3. panta 1. punktā paredzētajās tiesībās uz “izziņošanu sabiedrībai”, attiecībā uz kurām, piemērojot šī panta 3. punktu, izsmelšana ir izslēgta.

Lai pamatotu šo konstatējumu, Tiesa it īpaši no šīs direktīvas pamatā esošā Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācijas (WIPO) Līguma par autortiesībām, kā arī no tā sagatavošanas darbiem secināja, ka Savienības likumdevējam ir bijis nodoms šo tiesību izsmelšanas noteikumu attiecināt tikai uz taustāmu objektu, tādu kā grāmatas uz materializēta nesēja, izplatīšanu. Turpretim šī tiesību izsmelšanas noteikuma piemērošana elektroniskajām grāmatām radītu risku skart īpašnieku intereses saņemt piemērotu atlīdzību daudz lielākā mērā nekā tas ir grāmatu uz materializēta nesēja gadījumā, jo elektronisko grāmatu dematerializētas digitālas kopijas nenolietojas, tas izmantojot, un tādējādi iespējamā lietotu grāmatu tirgū tās varētu pilnībā aizvietot jaunas kopijas.

Saistībā konkrēti ar jēdzienu “izziņošana sabiedrībai” Tiesa norādīja, ka tas ir jāsaprot plašā nozīmē kā tāds, kas attiecas uz visa veida izziņošanu sabiedrībai, kuras nav klāt vietā, kur ir notikusi sākotnējā izziņošana, un tādējādi jebkādu darba raidīšanu vai atkārtotu raidīšanu sabiedrībai, izmantojot vai neizmantojot vadus. Šis jēdziens apvieno divus kumulatīvus elementus, proti, darba izziņošanas darbību un tā izziņošanu sabiedrībai.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/29/EK (2001. gada 22. maijs) par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā (OV 2001, L 167, 10. lpp.).

Saistībā ar pirmo elementu no direktīvas 2001/29 priekšlikuma pamatojuma izklāsta izriet, ka “noteicošā darbība ir tā, ar ko darbs tiek publiskots un tāad – piedāvāts sabiedrībai pieejamā tīmekļa vietnē, un šī darbība notiek pirms faktiskas nodošanas pēc pieprasījuma”, un ka “nav nozīmes tam, vai persona ir vai nav faktiski lejupielādējusi šo darbu”. Tiesa nosprieda, ka attiecīgo darbu padarīšana pieejamiem jebkurai personai, kas ir reģistrējusies lasītāju kluba tīmekļa vietnē, ir uzskatāma par darba “izziņošanu”, un nav nepieciešams, lai persona izmantotu šo iespēju, faktiski lejupielādējot elektronisko grāmatu no šīs tīmekļa vietnes.

Saistībā ar otro elementu ir jāņem vērā ne vien personu skaits, kam vienlaikus var būt piekļuve vienam un tam pašam darbam, bet arī tas, cik daudziem no viņiem var būt secīga piekļuve darbam. Šajā lietā Tiesa uzskatīja, ka to personu skaits, kas ar šīs platformas starpniecību var vienlaikus vai secīgi piekļūt vienam un tam pašam darbam, ir ievērojams. Tāad, neskarot iesniedzējtiesas veicamo pārbaudi, kurā ir jāņem vērā visi atbilstošie apstākļi, attiecīgais darbs ir uzskatāms par tādu, kas ir izziņots sabiedrībai.

Turklāt Tiesa nosprieda, ka, lai aizsargāts darbs varētu tikt kvalificēts kā izziņots sabiedrībai, tas ir jāizziņo īpašā tehniskā veidā, kas atšķiras no līdz tam izmantotajiem veidiem, vai, ja tā nav, jaunai sabiedrībai, tas ir, sabiedrībai, kuru autortiesību īpašnieks, atļaujot sākotnēji izziņot savu darbu sabiedrībai, vēl nav ņēmis vērā. Šajā lietā, tā kā elektroniskās grāmatas publiskošana parasti tiek papildināta ar lietošanas licenci, ar ko lietotājam, kurš ir lejupielādējis attiecīgo elektronisko grāmatu, tiek atļauts tikai lasīt šo grāmatu, izmantojot savu iekārtu, ir jāuzskata, ka tāda izziņošana, kādu ir veikusi sabiedrība Tom Kabinet, ir izdarīta sabiedrībai, kuru autortiesību īpašnieks vēl nav ņēmis vērā, un tāad – jaunai sabiedrībai.

ATGĀDINĀJUMS: Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ļauj dalībvalstu tiesām to tiesvedības ietvaros uzdot jautājumus Tiesai par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Tiesa neiztiesā strīdus, ko izskata valstu tiesas. Valsts tiesai ir jāatrisina lieta saskaņā ar Tiesas nolēmumu. Šis nolēmums līdzīgā veidā ir saistošs citām valstu tiesām, kurām ir jāatrisina līdzīgas problēmas.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

[Pilns sprieduma teksts](#) tiek publicēts CURIA mājas lapā pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127.

Attēli saistībā ar sprieduma pasludināšanu ir pieejami [“Europe by Satellite”](#) ☎ (+32) 2 2964106.